

Research Paper

The efficacy of the "philosophy for children" program by enriching digital technologies on cognitive distortions and perceived competence of orphaned and abused male children

AliAkbar Kabiri¹, Mahdi Vahedi²

1. Ph.D Student of Education of Technology, Allameh Tabatabaie University, Tehran, Iran.

2. Assistant Professor, Departemant of Education of Technology, Allameh Tabatabaie University, Tehran, Iran.

Citation: Kabiri A.A, Vahedi M. The efficacy of the "philosophy for children" program by enriching digital technologies on cognitive distortions and perceived competence of orphaned and abused male children. J of Psychological Science. 2022; 21(110): 249-264.

URL: <https://psychologicalscience.ir/article-1-1362-fa.html>



ORCID



[10.52547/JPS.21.110.249](https://doi.org/10.52547/JPS.21.110.249)

ARTICLE INFO

ABSTRACT

Keywords:

Philosophy for Children,
Cognitive Distortions,
perceived competence,
Orphaned and Abused
male Children,
Digital Technologies,

Background: Cognitive distortions and perceived competence play an important role in children's mental health. However, a limited number of interventional studies have been conducted on reducing cognitive distortions and improving perceived competence. Moreover, the effect of "Philosophy for Children" program on reducing cognitive distortions and improving the perceived competence (cognitive, social and physical) of orphaned and abused male children has received scant attention.

Aims: Current study sought to examine how the employment of "Philosophy for Children" program through enriching digital technologies affects cognitive distortions and perceived competence (cognitive, social and physical) of orphaned and abused male children.

Methods: The design of the present study was quasi-experimental with pre-test and post-test with a control group. The statistical population of the study consisted of all 10-12 years old boys living in Azna Welfare organization in the fall of 1399. Thirty children were selected by purposive sampling method. They were randomly divided into experimental (n = 15) and control (n = 15) groups. The experimental group had 8 sessions with 90-minutes (two sessions per week) of educational intervention (Five-volume collection of porsando, Ghaedi, 2019) but the control group did not receive any intervention. Participants were assessed with the Cognitive Distortion Questionnaire (Abdullah Zadeh and Salar, 2010) and Competence Perception (Harter, 1985) in the pre- and post-test. Data were analyzed using multivariate analysis of covariance.

Results: The findings revealed that there was a significant difference between the experimental and control groups ($P < 0.05$). Therefore, the findings of this study, in line with other studies, support the efficacy of using digital technologies in the "philosophy for children" program in reducing cognitive distortions and improving perceived competence (cognitive, social and physical, respectively) of children.

Conclusions: It can be concluded that the "philosophy for children" program through enriching digital technologies not only can be in line with one of the major goals of the fundamental reform document of education: advantageous use of new technologies in the formal public education system according to Islamic standard system but also can be used as a suitable intervention tool to reduce cognitive distortions and improve the perceived competence of orphaned and abused male children.

Received: 26 Aug 2021

Accepted: 08 Sep 2021

Available: 21 Apr 2022

* **Corresponding Author:** Mahdi Vahedi, Assistant Professor, Departemant of Education of Technology, Allameh Tabatabaie University, Tehran, Iran.

E-mail: mv2958@gmail.com

Tel: (+98) 9125014330

2476-5740/ © 2021 The Authors. This is an open access article under the CC BY-NC-ND license

(<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>).



Extended Abstract

Introduction

Cognitive distortions mean defects in the processing of a person's cognitive information that can occur at all levels of a person's cognition and is involve biased cognitive processes that lead to dysfunctional functioning. If these distortions occur intermittently, they can cause psychological problems and disorders and abnormal behaviors in children (Mashmool hajie agha and Abolghasemi, 2016). Perceived competence is of the most important variables that affect the mental health of orphaned and abused children. Perceived competence (cognitive, social and physical) has a great impact on children's lives. Many researchers consider the perceived competence as the cornerstone of children's social and emotional development (Mardukhi et al, 2019). In this regard, it is necessary to use trainings and interventions that reduce cognitive distortions and increase the perceived competence and improve the mental health of children. According to research conducted in this field, various interventions such as: self-compassion (Khalajzadeh and Hashemi, 2019), mindfulness (Akhavan, 2020), self-compassion (Shafiei et al, 2018) and positive thinking (Saffar Hamidi et al, 2017) has been used to reduce cognitive distortions and increase perceived competence. Due to the overlap of the philosophy for children program in terms of purpose, content and implementation method with the mentioned interventions and educational programs, its use as a suitable intervention has been neglected to reduce cognitive distortions and increase children's perceived competence.

Method

A) Research design and participants: In this study, was used a pre-test post-test design with an

experimental and control group. The statistical population included all Orphaned and Abused male Children aged 10-12 years who lived in the welfare center of Azna city. Finally, 30 people were purposefully selected and randomly divided into experimental and control group. The experimental group was exposed to the independent variable as they participated in 8 sessions of 90 minutes of the philosophy for children program with enrichment of digital technologies, while the control group did not receive this type of intervention. In order to analyze the data was used SPSS16 software.

B) Measuring tools

Cognitive Distortion Questionnaire: The Cognitive Distortion Questionnaire is a 20-item scale that was developed in 2010 by Abdullah Zadeh and Salar (Farmani Shahreza et al, 2017). This questionnaire contains 20 phrases. Each phrase is graded on a scale of 1-5 (strongly agree, agree, have no opinion, disagree and strongly disagree).

Harter Competency Scale: The Competency Perception Questionnaire was developed by Harter (1985). This questionnaire has 4 subscales and 27 questions in Likert format. The subscales are: Behavioral adequacy of phrases 1 to 13, Academic adequacy of phrases 8 to 14, Social adequacy of phrases 14 to 21 and Physical competence of phrases 22 to 27. To calculate the score of each subscale must be added together the scores of each item on that subscale. To calculate the total score of the questionnaire are added together the scores of all items in the questionnaire. The minimum and maximum scores of this questionnaire are 27 and 108.

Results

Table 1 examines the impact of the philosophy for children program by enriching technologies on reducing cognitive distortions and increasing perceived competence

Table 1. Results Multivariate analysis of covariance Between 2 groups on adjusted scores of Research variables

Group	Pillai's Trace	0/89	2	150/91	27	0/001
	Wilks Lambda	0/11	2	150/91	27	0/001
	Hotelling's Trace	8/06	2	150/91	27	0/001
	Roy's Largest Root	8/06	2	150/91	27	0/001

The results show that all repeated measures analysis of variance tests is significant ($p < 0/001$). Wilks

Lambda test, which is more powerful than other tests, with values of (0.11) and ($F = 150.91$) at the level

($p < 0/001$) is significant. In other words, using the philosophy for children program by enriching digital

technologies has been effective in reducing cognitive distortions and increasing the perceived competence.

Table 2. Results of analysis of covariance Competency perception scores according to groups

pre-Test	730/133	1	730/133	245/08	0/001	0/09
Groups	634/8	1	634/8	186/96	0/001	0/86
Error variance	98/06	28	3/39	-	-	-
Total	729/86	29	-	-	-	-

according to the results of Table (2) and assuming the accompanying pre-test variable, there is a significant difference between the mean scores of perceived competence of the two groups in the post-test stage($p < 0/001$). According to the evaluation of children, the two experimental and control groups is different in the variability of perceived competence in the post-test stage. In addition, the effect size in this case is equal to 0.86, which means that 86% of the changes in post-test scores are related to the philosophy for children program with enrichment of digital technologies.

Conclusion

The results showed that the educational package of the philosophy for children program by enriching digital technologies has been effective in reducing children's cognitive distortions. Explaining these findings, it can be said that cognitive distortions occur when incorrect or ineffective information processing is done and the analysis of information is distorted in the mind of the person that if these distortions occur intermittently, they may cause psychological disorders in the person (Alvandi Sarabi an et al, 2016).The Philosophy for Children program helps children to better understand their inner feelings and perspectives and to deliberately examine their emotional states. And accept that this enables them to control their permanent tendencies (habits) that occur in the form of cognitive distortions (Shaykh al-Islami et al, 2015).In addition, the findings of this study showed that the level of perceived competence in dimensions (cognitive, social and physical) in the two

experimental and control groups of Orphaned and Abused male Children, although before the program, was not statistically significant, but After implementing the philosophy for children program by enriching digital technologies in the experimental group, According to the analysis of pre-test and post-test results, a significant difference was made between the experimental and control groups Explaining the results of perceived competence, it can be said that philosophy for children provides a conducive environment for astonishment and creative and critical thinking in the classroom and school, so that the classroom and school become a small community for creative and critical activities. (Qaedi, 2007). In addition, children in this program learn to fertilize the efficiency of their thinking. As a result, such students can have a good assessment of the situation in critical situations and will be able to understand and control the situation (Koochinejad and Salari, 2016).

Ethical Considerations

Compliance with ethical guidelines: Participants participated in the study voluntarily and there was no obligation to participate in the study.

Funding: This research has not been funded by any organization and has been conducted completely independently.

Authors' contribution: The first author was in charge of conducting the research and the second author was in charge of guiding and guiding the research process.

Conflict of interest: The authors do not disclose any conflict of interest in this study.

Acknowledgments: We appreciate the esteemed professors of Allameh Tabatabai University and Kharazmi University for their professional guidance and advice.

مقاله پژوهشی

اثربخشی برنامه فلسفه برای کودکان با غنی سازی فناوری های دیجیتال بر تحریفات شناختی و ادراک شایستگی کودکان

پسر بی سرپرست و بدسرپرست

علی اکبر کبیری^۱، مهدی واحدی^{۲*}

۱. دانشجوی دکتری تکنولوژی آموزشی، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران.

۲. استادیار، گروه تکنولوژی آموزشی، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران.

مشخصات مقاله

چکیده

کلیدواژه ها:

فلسفه برای کودکان،
تحریفات شناختی،
ادراک شایستگی،
کودکان پسر بی سرپرست و
بدسرپرست،
فناوری های دیجیتال

زمینه: تحریفات شناختی و ادراک شایستگی نقش بسزایی در سلامت روانی کودکان دارند؛ با این وجود مداخلات مختص کاهش تحریفات شناختی و بهبود ادراک شایستگی کمتر مورد توجه بوده است. همچنین تأثیر مداخلات مبتنی بر، برنامه "فلسفه برای کودکان" به منظور کاهش تحریفات شناختی و بهبود ادراک شایستگی کودکان بی سرپرست و بدسرپرست نیز مورد توجه قرار نگرفته است.

هدف: هدف پژوهش حاضر بررسی اثربخشی برنامه "فلسفه برای کودکان" با غنی سازی فناوری های دیجیتال بر تحریفات شناختی و ادراک شایستگی کودکان پسر بی سرپرست و بدسرپرست بود.

روش: حاضر نیمه آزمایشی با طرح پیش آزمون - پس آزمون با گروه گواه بود. جامعه آماری پژوهش را کلیه کودکان پسر ۱۰-۱۲ ساله ساکن در مرکز بهزیستی شهرستان ازنا در پاییز ۱۳۹۹ تشکیل می دادند. تعداد ۳۰ کودک به روش نمونه گیری هدفمند انتخاب و در دو گروه آزمایش (۱۵ نفر) و گواه (۱۵ نفر) به صورت تصادفی گمارده شدند. افراد گروه آزمایش تحت ۸ جلسه ۹۰ دقیقه ای (هر هفته دو جلسه) مداخله آموزشی (مجموعه پنج جلدی پرسندو، قاندى، ۱۳۹۸) قرار گرفتند اما افراد گروه گواه این مداخله را دریافت نکردند. شرکت کنندگان با پرسشنامه تحریفات شناختی (عبداللّه زاده و سالار، ۱۳۸۹) و ادراک شایستگی (هارتر، ۱۹۸۵) در مرحله پیش و پس آزمون مورد ارزیابی قرار گرفتند. داده ها با استفاده از تحلیل کوواریانس چند متغیره تجزیه و تحلیل شد.

یافته ها: یافته ها نشان داد که پس از تعدیل نمرات پیش آزمون، تفاوت معنی داری بین گروه آزمایش و گواه در متغیرهای تحریفات شناختی و ادراک شایستگی وجود دارد ($P < ۰/۰۵$). بنابراین یافته های این پژوهش در راستای سایر پژوهش های انجام شده، بیانگر نقش مثبت استفاده از فناوری های دیجیتال در برنامه فلسفه برای کودکان به منظور کاهش تحریفات شناختی و بهبود ادراک شایستگی کودکان بود.

نتیجه گیری: بر اساس نتایج این تحقیق می توان پیشنهاد داد، برنامه فلسفه برای کودکان با غنی سازی فناوری های دیجیتال می تواند در راستای یکی از اهداف کلان سند تحول بنیادی آموزش و پرورش "بهره مندی هوشمندانه از فناوری های نوین در نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی مبتنی بر نظام معیار اسلامی" و همچنین به عنوان ابزار مداخله ای مناسب جهت کاهش تحریفات شناختی و بهبود ادراک شایستگی کودکان پسر بی سرپرست و بدسرپرست مورد استفاده قرار گیرد.

دریافت شده: ۱۴۰۰/۰۵/۱۵
پذیرفته شده: ۱۴۰۰/۰۶/۱۷
منتشر شده: ۱۴۰۱/۰۲/۰۱

* نویسنده مسئول: مهدی واحدی، استادیار، گروه تکنولوژی آموزشی، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران.

رایانامه: mv2958@gmail.com

تلفن: ۰۹۱۲۵۰۱۴۳۳۰

مقدمه

کودکان بی سرپرست به سبب برخورداری نبودن از تجارب تحولی کافی مستعد مشکلات و اختلالات روانشناختی و آسیب در کارکرد اجتماعی می باشند (گوین هریس و همکاران، ۲۰۱۹). سازمان بهداشت جهانی (۲۰۱۶)، سلامتی را این گونه تعریف کرده است: حالتی که در آن بهزیستی کامل جسمی، ذهنی و اجتماعی فرد برقرار باشد نه اینکه صرفاً بیماری نداشته باشد. ریف (۱۹۸۹) نیز بهزیستی روانشناختی را اینگونه تعریف کرده است: تلاش فرد برای تحقق توانایی های بالقوه واقعی خود. با توجه به تعاریف فوق تحریفات شناختی و ادراک شایستگی از متغیرهایی هستند که بر سلامت ذهنی و روانی کودکان تأثیر بسیاری دارند و پرداختن به آنها می تواند موجب بهبود سلامت روانی آنان گردد.

تحریفات شناختی^۱ به معنی نقص در پردازش اطلاعات شناختی فرد است که می تواند در همه سطوح شناخت فرد رخ دهد و شامل فرآیندهای شناختی سوگیرانه ای است که عملکرد ناکارآمد فرد را به دنبال دارد. این تحریفات اگر به صورت متناوب رخ دهند می توانند سبب مشکلات و اختلالات روانشناختی و رفتارهای ناپهناجر در کودکان شوند (مشمول حاجی آقا و ابوالقاسمی، ۱۳۹۵). برای داشتن زندگی سالم لازم است افراد از تحریف اطلاعات و تجزیه و تحلیل نادرست آن در ذهن جلوگیری نمایند (باوری و خدابخشی کولایی، ۱۳۹۴).

ادراک شایستگی^۲ یکی دیگر از مهم ترین متغیرهایی است که در بهزیستی شناختی و سلامت روانی کودکان بی سرپرست و بدسرپرست تأثیر می گذارد. ادراک شایستگی (شناختی، اجتماعی و جسمانی) یک نیاز اساسی و شناختی است که تأثیر گسترده ای بر زندگی روزمره، شناخت و رفتار کودکان دارد (مردوخی و همکاران، ۱۳۹۸). یافته های برخی از پژوهش ها نشان داده است، ادراک شایستگی می تواند کیفیت روابط بین فردی با همسالان را تحت تأثیر قرار داده و از طرفی ادراک عدم شایستگی می تواند منجر به احساس تنهایی و عدم پذیرفته شدن از سوی گروه همسالان شود (ونتزل و همکاران، ۲۰۱۹). بر اساس پژوهش های متعددی ادراک شایستگی بالا موجب کیفیت بخشی به روابط بین فردی با همسالان، سازگاری در محیط های اجتماعی تنش زا، افزایش اعتماد به نفس و کاهش

احساس تنهایی می گردد که این موارد موجب بهبود بهزیستی و سلامت روانی کودکان می شود (فرناندز و همکاران، ۲۰۰۹).

در این راستا، استفاده از آموزش ها و مداخلاتی که موجب کاهش تحریفات شناختی و افزایش ادراک شایستگی و به طور کلی بهبود وضعیت سلامت روانی کودکان و ایجاد شرایط مطلوب در زمان کوتاه برای تبدیل حالت های هیجانی و افکار منفی به حالت های هیجانی و افکار مثبت باشد، مفید خواهد بود. بر اساس پژوهش های انجام شده در این حوزه، از مداخلات و آموزش های مختلفی از قبیل: ذهن آگاهی (اخوان، ۱۳۹۹، پورآبادی و یوسفی نیا، ۱۳۹۹)، خود دلسوزی (شفیعی و همکاران، ۱۳۹۷) و مثبت اندیشی (صفارحمیدی و همکاران، ۱۳۹۶) به منظور کاهش تحریفات شناختی و افزایش ادراک شایستگی استفاده شده است. با توجه به نزدیک بودن برنامه فلسفه برای کودکان به لحاظ هدف، محتوا و روش اجرا با مداخلات و برنامه های آموزشی مذکور، استفاده از آن به عنوان یک مداخله مناسب به منظور کاهش تحریفات شناختی و افزایش ادراک شایستگی کودکان مغفول مانده است. آموزش تفکر انتقادی در قالب برنامه فلسفه برای کودکان می تواند با ایجاد تغییرات در دیدگاه کودک نسبت به خویش و افزایش توانمندی در سازش با انواع موقعیت های پرچالش و تنش زا و مدیریت کردن چنین موقعیت هایی، همچون سپری در برابر پیامدهای ناشی از اختلالات روانی عمل کرده و به طور قابل توجهی میزان آسیب پذیری در برابر آن را کاهش دهد (اکبری و همکاران، ۱۳۹۸). کاگان (۲۰۰۳) معتقد است که آموزش تفکر انتقادی موجب خودکنترلی، خودنظم دهی، خودجهت دهی و خوداصلاح گری فکری کودکان شده و به آنان در ارزیابی صحیح و شیوه های تصمیم گیری کمک می کند. افزون بر این، پرداختن به تفکر انتقادی و توجه آگاهانه و رشد ارتباط پذیرش بیشتر با تجربه زمان حال، می تواند به کودکان در رها کردن عادت ها و عدم بروز واکنش های غیر مفید در موقعیت های تنش زای فعلی، موجب انتخاب واکنش های مناسب تری شود که منجر به کاهش میزان آسیب پذیری شود (بهرامی عبدالمملکی و همکاران، ۱۳۹۹).

متیولیمپن (۱۹۶۹) جنیش یا رویکرد تربیتی نوظهوری به نام فلسفه برای کودکان^۳ (فبک) را مطرح کرد که هدف عمده آن پرورش توانش های

1. Cognitive distortions

2. perceived competence

3. Philosophy for Children (P4C)

روش

الف) طرح پژوهش و شرکت کنندگان: پژوهش حاضر به لحاظ هدف

در زمره پژوهش های کاربردی و بر مبنای ماهیت و روش انجام، جزو پژوهش های تجربی از نوع نیمه آزمایشی با طرح پژوهش پیش آزمون - پس آزمون با گروه آزمایش و گواه بود. جامعه آماری شامل تمام کودکان پسر بی سرپرست و بدسرپرست ۱۰-۱۲ ساله بودند که در مرکز تحت نظر بهزیستی شهرستان ازنا زندگی می کردند. از جامعه آماری مورد اشاره، با در نظر گرفتن اصل اخلاقی مبتنی بر تمایل شخص برای شرکت در پژوهش و افت صورت گرفته در حجم نمونه، نهایتاً ۳۰ نفر به صورت هدفمند انتخاب و به صورت تصادفی در دو گروه آزمایش و کنترل جای گرفتند. در این پژوهش همتاسازی گروه ها بر اساس سن و پایه تحصیلی انجام شد. میانگین سنی گروه آزمایش ۱۱/۲۰ و گروه گواه ۱۱/۵۰ بود. معیارهای ورود به این پژوهش عبارت بود از: رضایت کامل شخصی برای مشارکت در تحقیق و برخورداری از سلامت روانی و جسمانی و معیارهای خروج از این تحقیق نیز عدم رضایت فراگیر از روند اجرای پژوهش، عدم همکاری و انجام تکالیف و غیبت بیش از ۳ جلسه آزمودنی بود. پژوهشگران قبل از شروع آموزش پرسشنامه های پیش آزمون تحریفات شناختی و ادراک شایستگی را بین دو گروه گواه و آزمایش توزیع کردند، پرسشنامه ها توسط آزمودنی ها تکمیل و سپس جمع آوری شد. پس از آن گروه آزمایش پژوهش در معرض متغیر مستقل قرار گرفت به نحوی که آنان در ۸ جلسه ۹۰ دقیقه ای (هر هفته یک جلسه) برنامه فلسفه برای کودکان با غنی سازی فناوری های دیجیتال شرکت کردند درحالی که گروه گواه این نوع مداخله را دریافت نکردند. پس از پایان آموزش پرسشنامه های پس آزمون تحریفات شناختی و ادراک شایستگی مجدد بین نمونه پژوهش توزیع شد، آزمودنی ها پرسشنامه ها را با دقت تکمیل و محققان پرسشنامه ها را گردآوری نمودند. لازم به ذکر است به منظور تجزیه و تحلیل داده ها در این پژوهش از نرم افزار آماری spss16 استفاده شد.

ب) ابزار

پرسشنامه استاندارد تحریفات شناختی: پرسشنامه تحریفات شناختی مقیاس ۲۰ سؤالی است که توسط عبدالله زاده و سالار در سال ۱۳۸۹ ساخته شده

تفکر و ارتقاء توانش های استدلال ورزی در کودکان و نوجوانان بود (قائدی، ۱۳۸۶). دو عنصر درهم تنیده بانام های تفکر و اجتماع پژوهشی^۱ (حلقه کندوکاو) عنصرهای اصلی دیدگاه لیمپن در برنامه فلسفه برای کودکان هستند. در برنامه فلسفه برای کودکان عنصر اول در پی تحول و پرورش توانش های تفکر انتقادی^۲، تفکر خلاقانه^۳ و تفکر مراقبتی^۴ است. لیمپن بر این باور بود که توانش های تفکر در تعامل گفتاری با دیگران شکل می گیرد و اجتماع پژوهشی در این برنامه موجب می شود کودکان توانش های اجتماعی و ساختار شناختی خود را بسط دهند (موریس، ۲۰۱۵).

فناوری اطلاعات و ارتباطات به خصوص واقعیت افزوده و واقعیت مجازی شامل ویژگی های همچون؛ جذابیت بخشی به برنامه آموزشی، امکان تعامل سطح بالا بین افراد و محتوا، امکان تعامل مستقیم فراگیر با محتوا و مواد یادگیری، امکان بازخورد سریع، امکان جست و جوی مواد یادگیری توسط فراگیر، مهار برنامه توسط فراگیر، سادگی، واقعیت گرایی، ایجاد انگیزه و جلب توجه هستند که موجب می شوند فراگیر با انگیزه و علاقه بیشتری به مباحث بپردازد (در تاج، ۱۳۹۶). تلفیق فناوری های اطلاعات و ارتباطات با برنامه های درسی و آموزشی منجر به غنی سازی این برنامه ها شده و بر اثرگذاری آن ها افزوده است (اللهی و همکاران، ۱۳۹۵).

با توجه به تأثیر آموزش تفکر در قالب برنامه فلسفه برای کودکان بر تحریفات شناختی (الهامی فر و همکاران، ۱۳۹۸) و ادراک شایستگی و کمبود پژوهش های کاربردی داخلی مبنی بر فواید این نوع آموزش، تحقیق پیش رو، اثربخشی برنامه فلسفه برای کودکان با غنی سازی فناوری های دیجیتال را بر تحریفات شناختی و ادراک شایستگی کودکان بی سرپرست و بدسرپرست مورد بررسی قرار داده است تا از این ره آورد، طرحی کاربردی مبنی بر اثربخشی این آموزش استخراج کرده و در اختیار پژوهشگران این حوزه قرار دهد تا بتوانند از آن در جهت کاهش تحریفات شناختی و بهبود ادراک شایستگی کودکان بی سرپرست و بدسرپرست استفاده نمایند.

1. Communities of Inquiry

2. Critical Thinking

3. Creative Thinking

4. Care Thinking

است (فرمانی شهرضا و همکاران، ۱۳۹۶). پرسشنامه مورد نظر شامل ۲۰ عبارت است که هر کدام در یک مقیاس ۵-۱ درجه ای (کاملاً موافقم، موافقم، نظری ندارم، مخالفم و کاملاً مخالفم) درجه بندی شده است و به سنجش تحریفات شناختی مطرح شده بر اساس نظریه آلبرت آلیس پرداخته و هر تفکر نامعقول تعداد ۲ عبارت را به خود اختصاص داده است. به این ترتیب تحریف شماره یک (تفکر همه یا هیچ) عبارت ۱ و ۲، تحریف شماره دو (تعمیم مبالغه آمیز) عبارت ۳ و ۴، تحریف شماره سه (فیلتر ذهنی) عبارت ۵ و ۶، تحریف شماره چهار (بی توجهی به امر مثبت) عبارت ۷ و ۸، تحریف شماره پنج (نتیجه گیری شتاب زده و پیش گو که شامل ذهن خوانی و تفکر اشتباه) عبارت ۹ و ۱۰، تحریف شماره ششم (درشت بینی و ریزینی) عبارت ۱۱ و ۱۲، تحریف شماره هفتم (استدلال احساسی) عبارت ۱۳ و ۱۴، تحریف شماره هشتم (عبارت باید بهتر است) عبارت ۱۵ و ۱۶، تحریف شماره نهم (برچسب زدن) عبارت ۱۷ و ۱۸، تحریف شماره دهم (شخصی سازی) عبارت ۱۹ و ۲۰ را مورد سنجش قرار داده است. نمره گذاری به این صورت است که هر چه جمع نمرات بالاتر باشد، نشان دهنده تفکر مثبت تر است و فردی که نمره پایین تری بگیرد دچار تحریف شناختی بیشتری است. البته سؤال یک به صورت معکوس نمره گذاری می شود. این پرسشنامه دارای اعتبار و درستی داخلی می باشد. عبدالله زاده و سالار به منظور هنجاریابی این مقیاس آن را بر روی ۱۵۱ زن و ۱۴۶ مرد ایرانی هنجاریابی کردند. همچنین آلفای کرونباخ به دست آمده به صورت استاندارد برای این مقیاس برابر ۰/۸۰ محاسبه شده است.

پرسشنامه مقیاس شایستگی هارتر^۱: پرسشنامه ادراک شایستگی توسط هارتر (۱۹۸۵) ساخته شده است. این پرسشنامه دارای ۴ زیر مقیاس و ۲۷ سؤال در قالب لیکرت است که زیر مقیاس ها عبارت اند از: کفایت رفتاری عبارت های ۱ تا ۱۳، کفایت تحصیلی عبارت های ۸ تا ۱۴، کفایت اجتماعی عبارت های ۱۴ تا ۲۱ و کفایت جسمی عبارت های ۲۲ تا ۲۷. برای محاسبه امتیاز هر زیر مقیاس، نمره تک تک گویه های مربوط به آن زیر مقیاس باید باهم جمع شوند. برای محاسبه امتیاز کل پرسشنامه، نمره همه گویه های پرسشنامه باهم جمع می شوند. حداقل و حداکثر امتیاز این پرسشنامه ۲۷ و ۱۰۸ می باشد. هر چه امتیاز حاصل شده از این پرسشنامه بیشتر باشد، نشان دهنده ادراک شایستگی بالاتر و بهتر خواهد

بود و بالعکس. در تحقیق بای و همکاران (۱۳۹۶) درستی صوری این ابزار توسط اساتید مورد تأیید قرار گرفته و مقدار ضریب آلفای کرونباخ برای ۴ خرده مقیاس به ترتیب برابر با ۰/۶۱، ۰/۶۸، ۰/۶۶، ۰/۶۱ و برای کل آزمون برابر با ۰/۷۰ محاسبه شده است.

شیوه اجرا: به منظور اجرای برنامه فلسفه برای کودکان با غنی سازی فناوری های دیجیتال، با استفاده از نظر اساتید و متخصصان این حوزه از داستان های فلسفی مجموعه پنج جلدی پرسندو اثر یحیی قائدی استفاده شد. سپس داستان های انتخاب شده در قالب فناوری ها (از جمله: کلیپ های نمایشی، چند رسانه ای، پویانمایی، فیلم کوتاه و فناوری واقعیت افزوده) تولید شدند.

جدول ۱. شرح جلسات اجرای برنامه فلسفه برای کودکان با غنی سازی فناوری های دیجیتال

جلسات	اهداف	محتوا	تکالیف
جلسه اول	آشنایی و معارفه	معرفی اعضاء، آشنایی با فرآیند جلسات، مفاهیم تحریفات شناختی و ادراک شایستگی استفاده از محتوای کتاب داستان فلسفی «استدلال قیاسی ۲» اثر اسکار برنه فیه که توسط پژوهشگران به صورت واقعیت افزوده تولید شده بود.	شنیدن نظرات اعضاء
جلسه دوم	بهبود مهارت های استدلال قیاسی	مرور جلسه قبل، بهره گیری از کتاب «شناخت یعنی چه؟» اثر اسکار برنه فیه، تشویق دانش آموزان به تشکیل گروه های ۵ نفره و ارائه مفاهیمی برای بحث و تفکر گروهی	مطابقت دادن و تکمیل اشکال و تصاویر
جلسه سوم	رشد مهارت های تفکر	مرور جلسه قبل، استفاده از کتاب «کلام و سکوت» اثر برژیت لابه و میشل پوشر. ارائه موضوعاتی برای بحث، بیان قوانینی برای بحث گروهی؛ شامل سکوت کردن و سخن گفتن در مواقع مشخص و هدایت بحث توسط تسهیل گر.	ایجاد اجتماع پژوهشی و بحث و گفت و گو
جلسه چهارم	پرورش مهارت سکوت کردن و به موقع سخن گفتن		ایجاد اجتماع پژوهشی و بحث و گفت و گو

¹. Harter Competency Scale Questionnaire

جلسه پنجم	راهکارهایی برای شناخت خود، شناخت توانایی های خود و توجه به آن ها	مرور جلسه قبل و انجام تمرین کلاسی، استفاده از کتاب «احساسات یعنی چه» اثر اسکار برنه فیه، ارائه راهکارهایی برای بررسی و شناخت توانایی های خود، تمرکز و توجه به آن ها و لیست کردن آنان و بحث و گفت و گو با دیگر همسالان در مورد ویژگی ها و توانایی های منحصر به فرد خود.	تهیه لیستی از توانایی ها و ویژگی های مثبت خود، مطرح کردن در بحث های کوچ و گفت و گو در مورد آن ها.
جلسه ششم	تحول و پرورش احساسات و اخلاقیات فراگیران	مرور و تمرین جلسه قبل، تقسیم فراگیران به گروه های چند نفره و در اختیار گذاشتن تلفن همراه دارای نرم افزار واقعیت افزوده، ارائه داستانی از کتاب کارول آن مارو با عنوان «بخشایش» و بهره گیری فراگیران از واقعیت افزوده که امکان نمایش چند پویانمایی و چند رسانه ای با محتوای «بخشش و پذیرش خود» و «بخشش و پذیرش دیگران» را به آنان می دهد و بحث و گفت و گو در مورد پویانمایی ها و چند رسانه ای ها.	تمرین پذیرش مسائل خود، بخشش خود و دیگران.
جلسه هفتم	مثبت فکر کردن، اعتماد و رضایت از خود	مرور جلسه قبل و انجام تمرین با فراگیران، بهره گیری از محتوای کتاب فلسفی «پسری با ذهن قدرتمند» اثر نیلسن فان،	تهیه لیستی از فعالیت های مثبت و تأثیر گذار خود و پرداختن به آن ها در گروه های کوچک.
جلسه هشتم	پذیرش تفاوت های خود با دیگران و عدم مقایسه خود با دیگران	مرور جلسه قبل و تمرین با فراگیران، استفاده از محتوای کتاب «بلدی دوست پیدا کنی» اثر جولیا کوک، بررسی توانایی ها و ضعف های خود و پذیرش خود و عدم مقایسه خود با دیگران، راهکارهایی برای دوستی و شفقت با دیگران و شرکت در بحث و گفت و گوهایی گروهی.	ایجاد اجتماع پژوهشی و بحث گروهی و انجام مناظره بین فراگیران.

یافته ها

به منظور تجزیه و تحلیل داده ها در این پژوهش از نرم افزار spss16 استفاده شد. برای توصیف داده های به دست آمده، شاخص های میانگین و انحراف

معیار مورد استفاده قرار گرفت. داده های توصیفی متغیرهای تعریفات شناختی و ادراک شایستگی در جدول (۲) قابل مشاهده است.

جدول ۲. توصیف آماری پیش آزمون و پس آزمون نمرات تعریفات شناختی و ادراک شایستگی به تفکیک گروه ها

۲/۹۷	۶۲/۴۶	پیش آزمون	آزمایش	تعریفات شناختی
۴/۴	۷۲/۴	پس آزمون		
۲/۸۶	۶۴/۷۳	پیش آزمون	گواه	
۲/۸۹	۶۴/۴	پس آزمون		
۳/۶۵	۴۸	پیش آزمون	آزمایش	ادراک شایستگی شناختی
۳/۲۵	۵۹	پس آزمون		
۳/۷۵	۴۷	پیش آزمون	گواه	
۳/۸۵	۴۹	پس آزمون		
۳/۰۳	۳۵	پیش آزمون	آزمایش	ادراک شایستگی اجتماعی
۲/۲۳	۴۲	پس آزمون		
۳/۰۹	۳۶	پیش آزمون	گواه	
۳/۰۷	۳۷	پس آزمون		
۳/۶۴	۴۳	پیش آزمون	آزمایش	ادراک شایستگی جسمانی
۳/۴۴	۵۱	پس آزمون		
۳/۹۵	۴۲	پیش آزمون	گواه	
۳/۷۵	۵/۴۳	پس آزمون		

با توجه به جدول (۲) و مقادیر میانگین و انحراف استاندارد، تفاوت میان نمرات تعریفات شناختی کودکان گروه آزمایش و کنترل، در پیش آزمون

چندان قابل توجه نیست. با این وجود میانگین نمرات تعریفات شناختی گروه آزمایش تغییرات قابل توجهی را نسبت به پیش آزمون نمایش می دهد،

همچنین تفاوت میان نمرات ادراک شایستگی کودکان گروه آزمایش و کنترل، در پیش آزمون چندان قابل توجه نیست. با این وجود میانگین نمرات ادراک شایستگی گروه آزمایش تغییرات قابل توجهی را نسبت به پیش آزمون نمایش می دهد، به نحوی که در میان مؤلفه های ادراک شایستگی بیشترین تفاوت به ترتیب به ادراک شایستگی شناختی، ۶۴٪، اجتماعی ۵۴٪ و جسمانی ۵۱٪ اختصاص یافته است. در گروه گواه تفاوتی جزئی و نامحسوس است. بنابراین به منظور تحلیل دقیق تر تفاوت موجود و اینکه آیا تفاوت از نظر آماری معنادار است یا خیر و همچنین به منظور کنترل

اثر پیش آزمون، از روش تحلیل کوواریانس استفاده شد. به منظور استفاده از روش های آماری پارامتریک، نخست باید مفروضات آزمون مورد تأیید قرار گرفته تا بتوان از آزمون مورد نظر استفاده کرد؛ لذا ابتدا مفروضات روش تحلیل کوواریانس «نرمال بودن توزیع متغیر وابسته» مورد بررسی قرار گرفت. برای استقلال مشاهدات از آزمون کلموگروف - اسمیرینوف تک نمونه ای استفاده شد که در جدول ۳ قابل مشاهده است. همچنین آزمون لوین برای بررسی همگنی واریانس ها برقرار بود ($p > 0.05$).

شکل ۳. نتایج آزمون کالموگروف - اسمیرینوف

متغیر دارای توزیع نرمال است H_0		متغیر دارای توزیع نرمال نیست H_1	
تحریفات شناختی	پیش آزمون	۰/۲۲	۰/۰۳ قبول H_0 (نرمال)
	پس آزمون	۰/۲۴	۰/۰۱ قبول H_0 (نرمال)
	پیش آزمون	۰/۱۹	۰/۱۱ قبول H_0 (نرمال)
	پس آزمون	۰/۱۸	۰/۱۹ قبول H_0 (نرمال)
ادراک شایستگی	پیش آزمون	۰/۱۴	۰/۲ قبول H_0 (نرمال)
	پس آزمون	۰/۲	۰/۱ قبول H_0 (نرمال)
	پیش آزمون	۰/۱۹	۰/۱۴ قبول H_0 (نرمال)
	پس آزمون	۰/۱۷	۰/۲ قبول H_0 (نرمال)

همانگونه که در جدول ۳ قابل مشاهده است؛ برای مقایسه توزیع داده های به دست آمده از تحقیق حاضر با توزیع نرمال از آزمون کولموگروف - اسمیرینوف استفاده شده است. بر اساس اطلاعات به دست آمده از جدول فوق و با تأکید بر Z به دست آمده که برای متغیرهای تحقیق در سطح ۰/۰۵ معنادار نیستند (بیشتر از مقدار ۵ صدم است)، بنابراین می توان نتیجه گرفت

که توزیع داده ها در این پژوهش نرمال است و پیش فرض نرمال بودن داده ها رعایت شده است و مجاز به استفاده از آزمون تحلیل کوواریانس می باشیم. با در نظر گرفتن برقراری پیش فرض های آزمون تحلیل کوواریانس، از این آزمون برای بررسی استنباطی متغیرهای پژوهش استفاده شد که نتایج آن در جدول زیر قابل مشاهده است.

جدول ۴. نتایج تحلیل کوواریانس چند متغیری بین ۲ گروه بر روی نمرات تعدیل شده متغیرهای پژوهش

۰/۸۹	۲	۱۵۰/۹۱	۲۷	۰/۰۰۱
۰/۱۱	۲	۱۵۰/۹۱	۲۷	۰/۰۰۱
۸/۰۶	۲	۱۵۰/۹۱	۲۷	۰/۰۰۱
۸/۰۶	۲	۱۵۰/۹۱	۲۷	۰/۰۰۱

جدول ۴ به بررسی میزان تأثیر برنامه فلسفه برای کودکان با غنی سازی فناوری ها بر کاهش تحریفات شناختی و افزایش ادراک شایستگی پرداخته است. نتایج جدول نشان می دهد که تمام آزمون های تحلیل واریانس اندازه گیری های مکرر معنی دار است ($P < 0.001$). آزمون لامبدای ویکلز که از دیگر آزمون ها از قوت بیشتری برخوردار می باشد با مقدار (۰/۱۱) و

($F = 150.91$) در سطح ($P < 0.001$) معنی دار است. به عبارت دیگر استفاده از برنامه فلسفه برای کودکان با غنی سازی فناوری های دیجیتال در کاهش تحریفات شناختی و افزایش ادراک شایستگی تأثیر گذار بوده است. با توجه به نتایج فوق می توان ادعا کرد که ترکیب خطی متغیرهای وابسته پس از تعدیل تفاوت های اولیه، از متغیرهای مستقل تأثیر پذیرفته است به نحوی که

کدام یک از دو متغیر وابسته است. با توجه به نتایج به دست آمده می توان گفت با ۹۵ درصد اطمینان برنامه فلسفه برای کودکان با غنی سازی فناوری های دیجیتال بر کاهش تحریفات شناختی و بهبود ادراک شایستگی در کودکان مؤثر است.

نتایج تجزیه و تحلیل کوواریانس نشان می دهد برنامه فلسفه برای کودکان با غنی سازی فناوری ها دیجیتال بر ترکیب خطی متغیرهای وابسته مؤثر بوده و بین گروه ها تفاوت معناداری وجود دارد. لذا با استفاده از تجزیه و تحلیل کوواریانس تک متغیره در متن تحلیل کوواریانس چندمتغیره خواهیم پرداخت تا مشخص گردد تفاوت مشاهده شده در ترکیب خطی، مربوط به

جدول ۵. نتایج تحلیل کوواریانس نمرات ادراک شایستگی با توجه به گروه ها

۰/۰۹	۰/۰۰۱	۲۴۵/۰۸	۷۳۰/۱۳۳	۱	۷۳۰/۱۳۳	پیش آزمون
۰/۸۶	۰/۰۰۱	۱۸۶/۹۶	۶۳۴/۸	۱	۶۳۴/۸	گروه ها (مستقل)
-	-	-	۳/۳۹	۲۸	۹۸/۰۶	واریانس خطا
-	-	-	-	۲۹	۷۲۹/۸۶	مجموع

نقش این مؤلفه ها اشاره نمود: با توجه به این که تحریفات شناختی معلول پردازش و تجزیه و تحلیل غلط اطلاعات در ذهن فرد است (مشمول حاجی آقا و ابوالقاسمی، ۱۳۹۵)،

در تبیین این یافته ها می توان گفت، تحریفات شناختی زمانی رخ می دهد که پردازش اطلاعات غلط یا غیر مؤثر انجام می شود و تجزیه و تحلیل اطلاعات در ذهن فرد مورد تحریف واقع می شود که اگر این تحریفات به تناوب رخ دهند ممکن است موجب اختلالات روانشناختی در فرد گردند؛ به بیانی دیگر این اشتباهات به معنای اشتباهات و سوگیری های شناختی است یعنی مادامی که فرد فشارهای روانی و موقعیت ها را مورد ارزیابی قرار می دهد و دیدگاهش در مورد خود، بازخوردها و دنیایش موجب آسیب پذیر بودن وی در برابر اختلالات هیجانی می گردد (الوندی سرابی و همکاران، ۱۳۹۵ و شیرزادی و همکاران، ۱۴۰۰). مربی برنامه فلسفه برای کودکان با استفاده از روش های تدریس مخصوص این برنامه به کودکان کمک می کند تا آنان بتوانند احساسات و دیدگاه های درونی خود را بهتر بشناسند و به صورت عمدی حالت های عاطفی خود را مورد بررسی قرار دهند و بپذیرند که این امر آنان را قادر می سازد که گرایشات همیشگی (عادت ها) خود که به شکل تحریفات شناختی رخ می دهند را کنترل نمایند (شیخ الاسلامی و همکاران، ۱۳۹۴).

در برنامه فلسفه برای کودکان در اجتماع پژوهشی و حلقه های کندوکاو فلسفی، کودکان با یکدیگر به تفکر و گفت و گو پرداخته و با استدلال های یکدیگر مخالفت می کنند و هر فرد این امکان را دارد که تا پایان جلسه به کمک دوستان خود فرآیند تفکر و تصمیم گیری خود را اصلاح کرده و

همان طور که مشاهده می شود با توجه به نتایج جدول (۵) و با فرض همراه کردن متغیر پیش آزمون بین میانگین نمرات ادراک شایستگی دو گروه در مرحله پس آزمون تفاوت معنادار قابل مشاهده است ($P < 0/001$)؛ یعنی با توجه به ارزیابی کودکان، دو گروه آزمایش و کنترل در متغیر ادراک شایستگی در مرحله پس آزمون، با یکدیگر تفاوت دارند. افزون بر این میزان اندازه اثر در این مورد برابر با ۰/۸۶ است، بدین معنا که ۸۶ درصد تغییرات نمرات پس آزمون، مربوط به برنامه فلسفه برای کودکان با غنی سازی فناوری های دیجیتال است.

بحث و نتیجه گیری

هدف از پژوهش حاضر بررسی اثربخشی برنامه فلسفه برای کودکان با غنی سازی فناوری های دیجیتال بر تحریفات شناختی و ادراک شایستگی (شناختی، اجتماعی و فیزیکی) کودکان پسر بی سرپرست و بدسرپرست شهرستان ازنا در سال ۱۳۹۹ بود. نتایج پژوهش نشان داد، بسته آموزشی برنامه فلسفه برای کودکان با غنی سازی فناوری های دیجیتال بر کاهش تحریفات شناختی کودکان مؤثر واقع شده است. این یافته ها با نتایج پژوهش های (مالیوف و هورتویس و همکاران، ۲۰۲۱) که تأثیر برنامه فلسفه برای کودکان و آموزش تفکر را بر کاهش تحریفات شناختی گزارش کرده اند، همسو بود. نظر به این که بسته آموزشی برنامه فلسفه برای کودکان با غنی سازی فناوری های دیجیتال شامل مؤلفه هایی است که آموزش آن ها به کودکان بی سرپرست و بدسرپرست در کاهش تحریفات شناختی مؤثر واقع شده است؛ بنابراین در تبیین یافته های تحقیق می توان به

خطاهای احتمالی در فرآیند تفکر که منجر به تصمیم اشتباه می شود را حذف نماید (عابدی و همکاران، ۱۳۹۸) و این مهم به کودکان کمک می کند تا به ابراز استدلال های خود پرداخته و آن ها را در معرض قضاوت دیگران قرار دهند و با گفت و گو و مباحثه در فرآیند جلسه به تصحیح اشتباهات و خطاهای خود اقدام نمایند و از این طریق تحریفات شناختی خود را کاهش دهند.

مالیوف هورتویس و همکاران (۲۰۲۱) پژوهشی با عنوان تأثیر برنامه فلسفه برای کودکان و مداخلات ذهن آگاهی به صورت آنلاین بر سلامت روانی دانش آموزان ابتدایی در دوره کرونا با طرح پیش آزمون - پس آزمون با گروه های آزمایش (فلسفه برای کودکان) و (ذهن آگاهی) و گروه گواه انجام دادند. یافته ها حاکی از آن بود که تنش، استرس و اضطراب دانش آموزانی که در گروه های آزمایش (p4c) و (mbi) شرکت کرده بودند در مقایسه با دانش آموزان گروه گواه، پس از اتمام آموزش کاهش یافته بود بدین سبب بهداشت روانی آنان تقویت شده بود. نتایج این پژوهش با پژوهش حاضر همسو بود. زیرا پژوهشگران در پژوهش حاضر اثربخشی برنامه فبک با استفاده از فناوری های دیجیتال را بر کاهش تحریفات شناختی و افزایش خود کارآمدی که از متغیرهای مرتبط با سلامت روانی کودکان هستند مثبت ارزیابی کرده اند. لازم به ذکر است بر اساس جست و جوی پژوهشگران، تحقیقی با عنوان های مشابه این تحقیق که نتایجش ناهم سو با پژوهش حاضر باشد یافت نشد.

افزون بر این، یافته های حاصل از این مطالعه نشان داد که میزان ادراک شایستگی در ابعاد (شناختی، اجتماعی و فیزیکی) در دو گروه آزمایش و گواه کودکان بی و بدسرپرست اگرچه قبل از آغاز برنامه، از نظر آماری تفاوت معنی داری با یکدیگر نداشته است اما پس از اجرای برنامه فلسفه برای کودکان با غنی سازی فناوری های دیجیتال در گروه آزمایش، بر مبنای تحلیل نتایج پیش آزمون و پس آزمون تفاوت چشمگیر بین دو گروه آزمایش و کنترل ایجاد شد. به نحوی که کودکانی که در جلسات برنامه فبک شرکت کرده بودند در پایان آموزش نسبت به دیگر کودکان از میزان ادراک شایستگی بالاتری برخوردار بودند. اجرای این برنامه بیشترین تأثیر را به ترتیب بر ابعاد شناختی، اجتماعی و جسمانی در کودکان بی سرپرست و بدسرپرست داشته است به نحوی که پس از مقایسه پیش آزمون و پس آزمون ها بیشترین تغییرات و تحول در بعد شناختی، سپس در بعد

اجتماعی و پس از آن در بعد جسمانی اثربخشی قابل مشاهده بود. با توجه به مطالعه و جست و جوی محققان، پژوهشی که به طور مستقیم اثربخشی برنامه فبک با غنی سازی فناوری های دیجیتال را بر ادراک شایستگی کودکان مورد بررسی قرار دهد یافت نشد، با این وجود یافته های این مطالعه با بخشی از یافته های پژوهش های (خلج زاده و هاشمی، ۱۳۹۸، هیملستین و همکاران، ۲۰۱۵، و لیونگستون و همکاران، ۲۰۱۹) همسو بود.

کودکانی که نسبت به ظاهر خود و توانایی های فیزیکی شان تفکر منفی دارند معمولاً این جملات را زیاد تکرار می کنند "من نمی توانم" و "من بی عرضه ام". این تصور فرد از خویش سبب می شود او استفاده مطلوبی از تمام توانایی های خود نداشته باشد، بنابراین اگر تصورات فرد نسبت به ظاهر و توانایی های فیزیکی خود مثبت باشد می تواند عملکرد بهتری داشته باشد (دهقان نژاد و همکاران، ۱۳۹۶ و اصل مرز، ۱۳۹۸).

در تبیین نتایج ادراک شایستگی می توان گفت، تدریس مبتنی بر برنامه فلسفه برای کودکان به فراهم کردن محیطی مساعد به منظور حیرت برانگیزی و تفکر خلاق و نقاد در کلاس درس و مدرسه می پردازد به نحوی که کلاس درس و مدرسه به یک اجتماع کوچک جهت انجام فعالیت های خلاقانه و نقادانه تبدیل می شود (قائدی، ۱۳۸۶). نقش معلم در این برنامه از ارائه دهنده اطلاعات به تسهیل گر تغییر کرده و با تشکیل اجتماع پژوهی و ایجاد حلقه های کندوکاو و انگیزه دادن به دانش آموزان به آنان کمک می کند تا در بحث ها شرکت نمایند، نظرات خود را بیان کنند و به نظرات دیگران گوش دهند و به قدرت ذهن خود در تشخیص و حل مسائل اعتماد کنند. افزون بر این کودکان در این برنامه می آموزند که کارآمدی تفکر خود را بارور سازند در نتیجه چنین دانش آموزانی می توانند در شرایط بحرانی ارزیابی مناسبی از موقعیت داشته و قادر به درک و کنترل شرایط خواهند بود (کوهی نژاد و سالاری، ۱۳۹۵).

برنامه آموزش فلسفه برای کودکان باعث افزایش ادراک شایستگی (مفید بودن، بازخورد مثبت به خود) در کودکان شده است (موریس، ۲۰۱۵). در پژوهشی با عنوان اثربخشی اجتماع پژوهی برنامه فلسفه برای کودکان بر رفتار شهروندی دانش آموزان نشان مشخص شد که اجرای برنامه فبک می تواند موجب افزایش توانش های ارتباطی، پایبندی به مقررات و قوانین، خود آگاهی، احترام و پذیرش دیگران و برقراری ارتباط و همکاری با

دوستان گردد که یافته های پژوهش آنان با یافته های پژوهش حاضر همسو است (دل کولادو، ۲۰۱۲).

با توجه به این که برنامه فلسفه برای کودکان با مفاهیم انتزاعی سروکار دارد و کودکان نیز باید در مورد این مفاهیم به کندوکاو فلسفی (که یکی از مهم ترین اهداف این برنامه است) بپردازند، در برخی اوقات انجام این مهم برای کودکان کار نسبتاً دشواری است، بنابراین جهت رهایی از جو خشک و سنگین کلاس، ملموس و عینی کردن این مفاهیم تا حد توان، همچنین جذابیت بخشی به این برنامه به نحوی که فراگیران با اشتیاق و علاقه بیشتری در کلاس درس حاضر شوند از فناوری های دیجیتال در اجرای این برنامه استفاده شد که این مهم موجب جلب توجه و مشغولیت بیشتر فراگیر به این برنامه گردید تا حدی که بسیار از آنان پس از اتمام هر جلسه خواستار دریافت محتوای طراحی شده به صورت الکترونیکی بودند.

توصیه می کنیم پژوهشگران این حوزه تأثیر برنامه فبک با استفاده از فناوری را بر دیگر گروه ها از جمله: دانش آموزان دوره اول ابتدایی، دوره اول و دوم متوسطه مورد سنجش قرار دهند. همچنین پیشنهاد می شود تأثیر این برنامه با کمک فناوری بر گروه تحصیلی دختران دوره ابتدایی و راهنمایی مورد سنجش قرار گیرد چرا که امروزه استفاده از فناوری ها در دانش آموزان بیش از پیش است و محققان این حوزه می توانند از ظرفیت این

فناوری ها برای پیشبرد برنامه های غنی ساز مانند فبک جهت تحول دانش آموزان بهره گیرند.

ملاحظات اخلاقی

پیروی از اصول اخلاق پژوهش: شرکت کنندگان به صورت داوطلبانه در این پژوهش شرکت کرده اند و هیچ گونه اجباری برای شرکت در پژوهش وجود نداشته است. برای شرکت کودکان بی سرپرست و بدسرپرست با مدیریت بهزیستی، مشاور و روانشناس مرکز مربوطه هماهنگی های لازم صورت پذیرفت و با اجازه آنان این پژوهش انجام شد. افزون بر این محققان هیچ گونه خطری برای شرکت کنندگان متصور نبودند.

حامی مالی: این پژوهش از هیچ سازمانی حمایت مالی نشده است و کاملاً مستقل انجام شده است.

نقش هر یک از نویسندگان: نویسنده اول نقش مجری پژوهش را بر عهده داشته است و نویسنده دوم نقش راهنما و هدایت گری فرآیند پژوهش را عهده دار بوده است.

تضاد منافع: نویسندگان هیچ تضاد منفعی در ارتباط با این پژوهش اعلام نمی نمایند.

تشکر و قدردانی: پژوهشگران طی این مطالعه از نظرات تخصصی اساتید حوزه فبک به ویژه در قسمت انتخاب داستان های فلسفی بهره مند شدند، لذا از اساتید محترم دانشگاه علامه طباطبائی و دانشگاه خوارزمی بابت راهنمایی ها و مشاوره های تخصصی شان قدردانی می کنیم. همچنین متخصصین تکنولوژی آموزشی نظرات تخصصی در مورد تولید چند رسانه ای ها و شیوه استفاده آن ها در کلاس درس ارائه دادند که از آنان قدردانی به عمل می آید.

References

- Akbari, M, Ashrafi, E and Ra, A. (1398). The effectiveness of teaching cognitive errors in a philosophical way to children and adolescents on cognitive errors, health and blood sugar levels in children and adolescents with type 1 diabetes. *Iranian Journal of Diabetes and Metabolism*. Volume 18. Number 2. 199-206(Persian) [Link]
- Akhavan, M (2020). The effectiveness of mindfulness training on internal cohesion and competence perception in adolescents of single-parent families. *National Conference on Research and Innovation in Psychology with a Special Look at Third Wave Therapeutic Approaches*. <https://civilica.com/doc/1156782> (Persian). [Link]
- Allahi, Z, Zarei Zavaraki, I, Sharifi Daramadi, P, Nowruzi, D and Delavar, A. (2015). Designing and validating an educational model of mobile phone use for visually impaired students. *A new approach to teaching and learning and curriculum technology*. Volume 1, Number 2, 71-86. (Persian) [Link]
- Alvandi Sarabi, M, Zare, H, Alipour, A and Erfani, N. (2015). Predicting cognitive distortions based on irrational beliefs and cognitive fusion. *Journal of Educational Sciences and Psychology*. Year 3, Volume 2, Consecutive 10, 199-181. (Persian) [Link]
- Amani, F, Manadi, M and Akhavan Tafti, M (2018). Evaluation of the effectiveness of success-based program on promoting social competence and academic achievement in adolescents in Mashhad. *Journal of Education and Evaluation*. Volume 11. Number 43. 69-91. (Persian) [Link]
- Ansari Shahidi, M and Zamani, N. (2015). Comparison of cognitive rate and quality of life in elderly women with husbands, without husbands and divorcees in Hamadan. *Quarterly Journal of Elderly Nursing*. Volume 3. Number 2, 76-88. (Persian) [Link]
- Asl Marz, Fariborz (2019). Designing and testing a philosophy education program for parents and its effectiveness with a philosophy education program for children in the goal orientation of sixth grade elementary school girls. *Scientific-Research Journal of Psychological Sciences*. Volume 18. Number 83. [Link].
- Bahador Motlagh, I, Attari, Y and Bahador Motlagh, Gh. (2011). The effectiveness of teaching cognitive strategies on the dimensions of students' competence perception. *Developmental Psychology of Iranian Psychologists*. Year 9, No. 33, 39-46. (Persian) [Link]
- Bahari, S, Tuzdeh Jani, H and Taheri, E. (2020). The effectiveness of unit cognitive behavioral therapy on anxiety sensitivity and cognitive distortions in girls with social anxiety. *Journal of Clinical Psychology*. Year 12, No. 2, consecutive 46, 51-62. (Persian) [Link]
- Bahrami Abdolmaleki, Sh, Homayouni, A and Aliaei, M. (2020). The effectiveness of acceptance and commitment-based therapy on resilience, psychological well-being and life expectancy in asthmatic patients. *Bi-monthly scientific research journal of Yazd School of Health*. year 20. Number 1. (Persian) [Link]
- Bai, N, Hassanabadi, H and Kavousian, J. (2016). Structural pattern of competence beliefs and perceptions of the classroom with students' academic achievement: The role of behaviors and beliefs of progress. *Journal of Applied Psychology*. Year 11, No. 1, Consecutive 41, 67-83. (Persian) [Link]
- Bavari, L and Khodabakhshi Kolaei, A. (2015). Comparison of mental health, happiness and emotional control of adolescents in welfare centers with normal adolescents. *Social Health Quarterly*. Volume 2, Number 3, 157-164. (Persian) [Link]
- Chen, S. K., Yeh, Y. C., Hwang, F. M., & Lin, S. S. (2013). The relationship between academic self-concept and achievement: A multicohort–multioccasion study. *Learning and Individual Differences*, 23, 172-178. [Link]
- Dehghannejad, S, Haj Hosseini, M and Ejei, J. (1396). The effectiveness of positive thinking skills on social adjustment and psychological capital of maladapted adolescent girls. *Journal of School Psychology*. Volume 6. Number 1. (Persian) [Link]
- del Collado, M. D. R. (2012). Recognition, Tolerance, Respect and Empathy. *Analytic Teaching And Philosophical Praxis*. (2).32. 82-89. [Link]
- Dortaj, F, Zarei Zavaraki, E and Aliabadi, Kh. (2017). Design and reliability of mock-based distance

- learning model for students. *Quarterly Journal of Educational Psychology*, Allameh Tabatabai University. Year 13, No. 44. 83-108. (Persian) [Link]
- Elhamifar, Abdolhamid, Mehdi Nejad, Vali and Farnam, Ali (2019). The effect of teaching critical thinking on the internal and external orientation of high school students' goals. *Scientific Journal - Psychological Sciences Research*. Volume 18. Number 78. [Link].
- Farmani Shahreza, Sh, Bahmani, B and Ghaedinia, J. (2015). The effect of ontological cognitive therapy on cognitive distortions in women with immunodeficiency virus: a single case study. *Journal of Psychiatric Nursing*. Volume 5. Number 3. 57-48. (Persian) [Link]
- Fernandez-Castro, J., Rovira, T., Doval, E., & Edo, S. (2009). Optimism and perceived competence: The same or different constructs?. *Personality and Individual Differences*, 46(7), 735-740. [Link]
- Fooladcheng, M, Sabzi, N and Safari, H. (2020). The effect of teaching assertiveness skills on students' sense of self-efficacy. *Quarterly Journal of Child Mental Health*. Seventh year. No. 1. pp.193-204. (Persian) [Link]
- Frankovsky, M., Birknerova, Z., & Zbihlejova, L. (2016). Assessment of occurrence predictors of cognitive distortions in managerial decisions. *Polish Journal of Management Studies*, 14. [Link]
- Ghaedi, Yahya (2019). A five-volume collection of Porsando. Tehran. Pi Nama Publications.[Link].
- Ganji, H and Amirian, K. (2012). The effectiveness of optimism model by philosophical storytelling method to increase academic achievement in primary school children. *Journal of Educational Sciences*. Volume 5, Number 18, 40-27. (Persian) [Link]
- Gazzard, A. (2002). Emotional intelligence: Does philosophy have a part to play? *Analytic Teaching*, 21(2). [Link]
- Ghaedi, Y. (2007). The possibility of teaching philosophy to children: a challenge to the concept of philosophy. *Curriculum Studies*, Vol. 7, pp. 61-94. (Persian) [Link]
- Ghasemi Harandi, A and Forouzandeh, E (2015). The effectiveness of the acceptance and commitment-based approach on self-efficacy and quality of life of homeless and badly supervised adolescents in Isfahan. *Third International Conference on New Approaches in the Humanities*. Iran. Tehran. (Persian) [Link]
- Goldin, P. R., Manber-Ball, T., Werner, K., Heimberg, R., & Gross, J. J. (2009). Neural mechanisms of cognitive reappraisal of negative self-beliefs in social anxiety disorder. *Biological psychiatry*, 66(12), 1091-1099. [Link]
- Guyon-Harris, K. L., Humphreys, K. L., Fox, N. A., Nelson, C. A., & Zeanah, C. H. (2019). Signs of attachment disorders and social functioning among early adolescents with a history of institutional care. *Child abuse & neglect*, 88, 96-106. [Link]
- Harter, S. (1982). The perceived competence scale for children. *Child development*, 87-97. [Link]
- Himelstein, S., Saul, S., & Garcia-Romeu, A. (2015). Does mindfulness meditation increase effectiveness of substance abuse treatment with incarcerated youth? A pilot randomized controlled trial. *Mindfulness*, 6(6), 1472-1480. [Link]
- Ismailpour, Kh, Bakhshipour Rudsari, A and Mohammadzadegan, R. (2014). Determining the factor structure, accuracy and reliability of the interpersonal cognitive distortion scale in Tabriz University students. *Bi-Quarterly Journal of Cognitive Strategies in Learning*. Volume 2, Number 3, 72-53. (Persian). [Link]
- Jangi Zehi, H, Zavarei Zavaraki, I, Nili Ahmadabadi, M, Pezeshk, Sh and Delavar, A. (2017). Design and validation of a multimedia educational model for students with intellectual disabilities. *Exceptional Children Quarterly*. Year 17, No1. 31-52. (Persian) [Link]
- Kagan, S. (2003). Kagan structures for thinking skills. *Kagan Online Magazine*. [Link]
- Khalajzadeh, Mand Hashemi, N. (2019). The effectiveness of self-compassion training on the perception of competence and cognitive flexibility of badly supervised girls. *Educational Psychology of Allameh Tabatabai University*. Volume 15, Number 5, 1-32. (Persian) [Link]
- Koohinejad, A and Salari, M. (2015). The effectiveness of critical thinking training on the perception of competence and questioning spirit of sixth grade

- male students. *The Second National Conference on New Research in the Field of Humanities and Social Studies in Iran*. <https://civilica.com/doc/534952/>. (Persian) [Link]
- Livingstone, K. M., & Isaacowitz, D. M. (2019). Age similarities and differences in spontaneous use of emotion regulation tactics across five laboratory tasks. *Journal of Experimental Psychology: General*, 148(11), 1972. [Link]
- Maheux, A., & Price, M. (2016). The indirect effect of social support on post-trauma psychopathology via self-compassion. *Personality and Individual Differences*, 88, 102-107. [Link]
- Malboeuf-Hurtubise, C., Léger-Goodes, T., Mageau, G. A., Joussemet, M., Herba, C., Chadi, N., ... & Gagnon, M. (2021). Philosophy for children and mindfulness during COVID-19: Results from a randomized cluster trial and impact on mental health in elementary school students. *Progress in Neuro-Psychopharmacology and Biological Psychiatry*, 107, 110260. [Link]
- Mardukhi, S, Kamerzarin, H and Khalednejad, M. (2020). The effect of teaching metacognitive strategies on academic self-esteem, competency perception and mental health of gifted female students in Karaj. *Journal of Psychological Growth*. Year 8, No. 3, Serial No. 36, 37-46. (Persian) [Link]
- Mashmoul Haji Agha, S and Abolghasemi, A (2015). Comparison of risk and cognitive distortion in students with and without addiction. *Quarterly Journal of Economics of Substance Abuse*. Year 10, No. 40, 103-112. (Persian) [Link]
- Maynes, J. (2015). Critical thinking and cognitive bias. *Informal Logic*, 35(2), 183-203. [Link]
- Moradi, S, Waezi, M, Farzaneh, M and Mirzaei, M. (2014). The role of the relationship between academic optimism and academic achievement among high school students in districts 6 and 9 of Tehran. *Journal of Research in School and Virtual Learning*. Volume 2, Number 5, 69-80. (Persian) [Link]
- Murris, K. (2016). The Philosophy for Children curriculum: Resisting 'teacher proof' texts and the formation of the ideal philosopher child. *Studies in Philosophy and Education*, 35(1), 63-78. [Link]
- Naemi, Zohreh (2019). The effect of information and communication on motivation for academic achievement and self-efficacy in the Arabic language curriculum. *Linguistic research in foreign languages*. No. 8, Consecutive 2, 665-691. (Persian) [Link]
- Pereira, A. I. F., Barros, L., & Mendonça, D. (2012). Cognitive errors and anxiety in school aged children. *Psicologia: Reflexão e Crítica*, 25(4), 817-823. [Link]
- Peyman Faqih, Sh and Sedaghatifard, M. (1398). The effectiveness of meaning therapy on the meaning of life of homeless and badly supervised girls located in quasi-family centers in Tehran. *Social Work Quarterly*. No. 7, consecutive 4, 15-23. (Persian) [Link]
- Phan, H. P. (2010). Critical thinking as a self-regulatory process component in teaching and learning. *Psicothema*, 284-292. [Link]
- Poorabadi, P and Yousefinia, F. (2020). Evaluation of the effectiveness of mindfulness on resilience and cognitive distortion of patients with physical symptoms. *Journal of Cognitive Psychology and Psychiatry*. Year 7.No. 3 (30 consecutive). (Persian) [Link]
- Rajabi, M, Begian Koleh Marz, M, Bakhti, M and Kariminejad, K (2017). Comparison of mental health indicators in homeless children kept in centers with children placed with relatives in Lorestan province. *Journal of Pediatric Nursing*. Volume 4. Number 1. 42-26. (Persian) [Link]
- Rajabpour, S and Poorahmad, S. (2019). Evaluation of the rate of depressive disorder among homeless girls in welfare centers compared to normal girls. *The first national conference on the globalization of children and adolescents' rights from a legal and psychological perspective*. CONFHAKIM01_036. (Persian) [Link]
- Redfield, J. L. (2008). *The influence of an educational coaching model on children's perceived competence and self-esteem* (Doctoral dissertation, Capella University). [Link]
- Ryff, C. D. (1989). Beyond Ponce de Leon and life satisfaction: New directions in quest of successful ageing. *International journal of behavioral development*, 12(1), 35-55. [Link]

- Saffar Hamidi, E, Hosseinian, S and Zandipour, T. (2015). The effect of positive thinking training on the perception of competence and social abilities of orphaned and abused children. *Quarterly Journal of Child Mental Health*. Volume 4, Number 1. 13-23. (Persian) [[Link](#)]
- Shafiee, M, Sadeghi, M and Mohammad Rial, G. (2019). The effectiveness of self-compassion training on dysfunctional attitudes and cognitive distortions of poor women. *Journal of Clinical Psychology and Personality*. Volume 16. Number 2. (Persian) [[Link](#)]
- Shaykh al-Islami, A, Ghamari, H and Ashrafi, S (2015). The effect of mindfulness-based educational method on self-control of female students. *Journal of Research in Educational Systems*. Volume 9, Number 28, 104-87. (Persian) [[Link](#)]
- Shirzadi, Mohammad Mehdi, Bayati, Shabnam, Badaghi, Arezoo and Babadi Asheh, Nadia (2021). The Effectiveness of Teaching Philosophy to Children on Normalization and Academic Conflict of Sixth Grade Elementary School Students in Borujen. *Journal of Psychological Sciences*. Volume 20. Number 98. [[Link](#)].
- Tan, T. X., Marfo, K., & Dedrick, R. F. (2010). Early developmental and psychosocial risks and longitudinal behavioral adjustment outcomes for preschool-age girls adopted from China. *Journal of Applied Developmental Psychology*, 31(4), 306-314. [[Link](#)]
- Wang, Y., Chen, J., & Yue, Z. (2017). Positive emotion facilitates cognitive flexibility: An fMRI study. *Frontiers in psychology*, 8, 1832. [[Link](#)]
- Wentzel, K. R., Tomback, R., Williams, A., & McNeish, D. (2019). Perceptions of competence, control, and belongingness over the transition to high school: A mixed-method study. *Contemporary Educational Psychology*, 56, 55-66. [[Link](#)]
- World Health Organization. (2016). *Global diffusion of eHealth: making universal health coverage achievable: report of the third global survey on eHealth*. World Health Organization. [[Link](#)]